

музеј
на современата
уметност
скопје

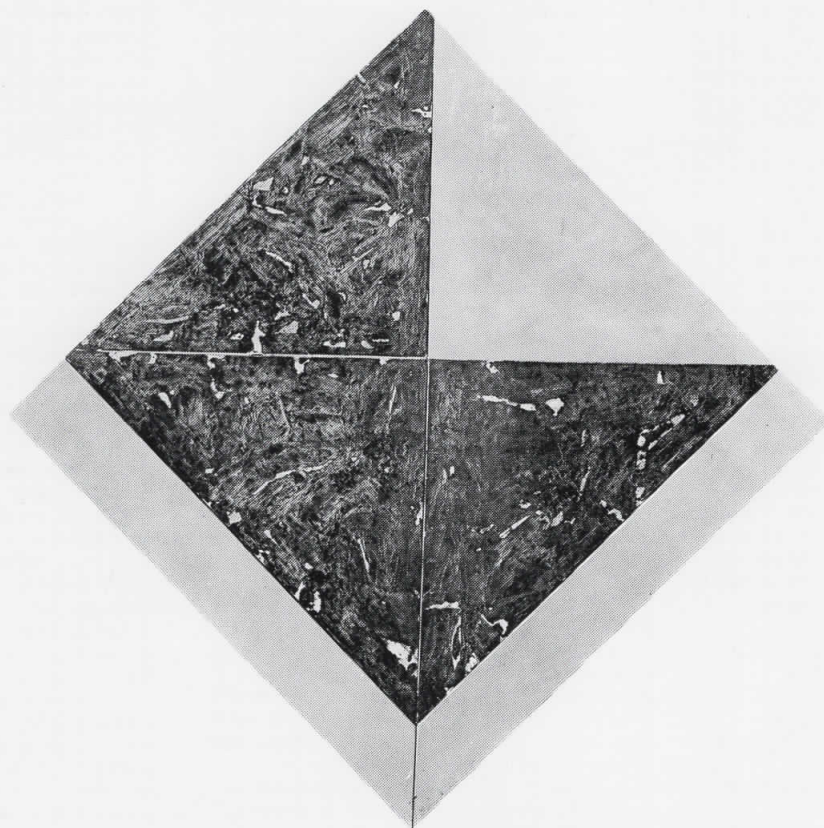

СТУДИО

Museum
of Contemporary
Art
Skopje

Благоја
МАНЕВСКИ

Blagoja
MANEVSKI

27.10-17.11 1987

секој поединечен елемент во неа. Вредноста, од своја страна, се остварува преку нивните односи, преку спротиставувањето со остантите елементи во структурата на делото. Начинот на кој функционираат елементите во сликата на Маневски најубаво го опишуваат следните зборови на Мондријан: „Изразот на видливото зависи од положбата на деловите на видливото... секој дел добива своја визуелна вредност, а целината е дојена од деловите. Бојата не постои освен преку друга боја, димензијата е одредена со друга димензија; не постои став без спротиставување со друг став“.

Тоа дека нема став без друг став, не воведува во второто ниво на описот на делото на Маневски. Преземајќи го говорот на неопластицизмот и всадувајќи го во основата на своето дело, тој понатаму продолжува да ја надградува и усложнува структурата на сликата. Плановите, (сликите во сликата) се можност за проекција на поинакви содржини, поинакви размислувања од геометриските. Тој започнува да ги исликува нивните површини применувајќи различни постапки, различни противречни ракописи; такви кои се изведени во духот на апстрактниот експресионизам или во енформелистички манир или монохромно. Кон тоа, мобилноста на елементите дозволува сликата да го напушти својот вообичаен формат и да завземе разновидни облици, нагласувајќи го така својот карактер на објект. На тој начин, делото се претвора во еден вистински паноптикум од различни претстави, во збирка на тенденции и познати ставови во истријата на апстрактната уметност: од „тежнението кон висините“ на духот на Мондријан до конкретната материјалност на сликата („она што го гледаш е тоа што го гледаш“ на Ф. Стела) и од растргнатиот потег на апстрактниот експресионизам до изгубеноста на битието во материјата на енформелот.

Но она што се случува во судирот, во спротиставувањето на различните гледишта е неутрализацијата на нивните „големи искази“ („master narratives“) и апсолутноста на нивните ставови; доведувајќи ги на пр. на исто рамниште „геометриско-математичкиот Weltanschung“ на Мондријан и хаотичниот гест на апстрактниот експресионизам, Маневски покажува дека тој едноставно не е заинтересиран ниту за идеалниот ред на логичкиот ум, ниту за изливот на

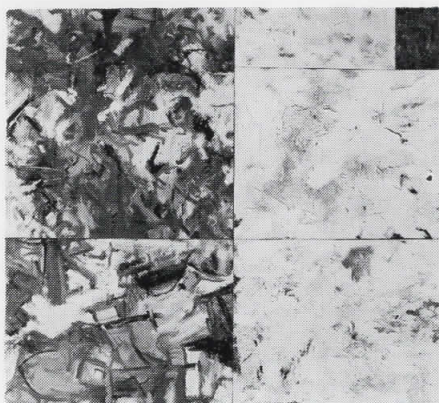
егзистенцијалните проблеми на битието. Служејќи се со „готови и подготвени пораки“ (М. Шапино), Маневски стреми да создаде поинакви облици на комуникација: „... естетската комуникација, вели тој, не се одвива преку формите, кои се неодоиви од одредени историски содржини, туку преку структурите кои носат најразлични значења“. Значи, познатите форми и нивните содржини се претвораат во средства за израз, претворени се во искуство од кое поаѓа градењето на сликата. Нејзината структура ја одразува суперструктурата на светот — постанува еден „culturalandscape“ (Б. Димитриевиќ), „културен предел“ Ослободувајќи се од ректриктивните методи на модернистичката редукција, делото стреми кон синтеза, кон една барокно-маниристичка постапка. Движејќи се во различни насоки, чувствувајќи се способен да завземе повеќе лица, а притоа сепак да остане свој, уметникот тежнее кон постигнување тензија и динамика во сликата, кои ќе ги вовлечат и нашите сетила и разумот без остаток. Тензијата и динамиката се случуваат во неверојатниот преплет на крајно разнообразните елементи на сликата, во нивниот распоред, во нивните допири, во спротиставувањата, во спојувањата. Тензијата ја чувствуваме во судирот меѓу сликарот и сликата, во неговото очигледно настојување да ја совлада нејзината „лизгавост“, нејзината разединета неподатливост, во желбата да ја доведе до „точка на топење“, на соединување во едно тело. Тој притоа има свои мали стратегии: испрекинатите и силовити потези се повторуваат во гребето или таложењето боја и материја; жестокиот вител од мноштвото нафрлени бои се репетира во привидно смирената но сепак тонирана монохромнија. Но, парадоксално, во таа иста желба за соединување на елементите Маневски се користи токму и со нивната разединетост. Внатрешната динамика доаѓа од ритамот на поставување различни планови, од колористичкото богатство, од контрастите на текстурите итн. Во постигнувањето на оваа динамика, секој детаљ има значење и смисла. Смиреноста на правоаголниот формат на одделни слики, односно нејзината хоризонтална диспозиција е нарушена со доминацијата на вертикално поставените правоаголни елементи, со асиметричниот распоред на помалите и поголемите квадрати во нејзината внатрешност.

Погледот врз било која слика на Благоја Маневски не би можел да се задоволи со општ и брз впечаток. Таа го принудува окоето да се движи по нејзината површина и да следи една наизменична промена на различни „кадри“, откривајќи така дека сликата, всушност, е составена од повеќе различни слики. Нејзината испарцијализирана површина предизвикува променливи сензации, променливи расположенија, нè тера да споредуваме и да учествуваме во нејзината игра на комбинации. Внимателниот поглед, пак, открива препознатливи теми познати ракописи, веќе видени претстави. Нивното откривање може да биде нова провокација, но изгледа дека тоа само по себе не води никаде. Очигледно во оваа зачудувачка мешавина од различни слики во сликата, во нејзиното спојување на неспоивото се случува нешто ново и на неа својствено.

Монтажата како *terminus stehnicus* стои под насловот на секое дело на Благоја Маневски и го објаснува начинот на реализацијата на неговите слики. Во образувањето на свите дела тој се служи со повеќе помали и поголеми платна во облик на правоаголник, квадрат и триаголник и ги монтира во една целина. Но, овој филмски термин, го опишува исто така и поширокиот принцип врз кој се гради делото. Во начинот на формалната поставеност, сликата на Маневски поаѓа од познатата серија „Композиции“ од 20-те години на едел од родоначалниците на апстрактната уметност, Пит Мондријан. Едноставно материјализирајќи ги формалните елементи на мондријановата композиција (квадратите, правоаголниците и линиите) и поврзувајќи ги по пат на една асиметрична геометриска схема, Маневски како да сака да зборува со јазикот на овој негов голем претходник. Тој во основа, го следи концептот на Мондријан во создавањето една структура чијашто снага на изразот ќе зависи од визуелната и пластична вредност на

Во оваа извонредна пулсација на сликата, во нејзината ритмичка структура градена по законите на контрапунктот, се случуваат неочекувани пресврти. По дефиниција, рационална и пресметана, геометријата станува експресивно средства, а експресивниот спонтан гест се доведува во ситуација да биде функционален и рационализиран. Општо прифатените клишеи, на тој начин, едноставно исчезнуваат, а изразните средства се доведуваат на почетна позиција (на „нулта степен“) во која не постојат зададени норми на постапување или утврдени правила на однесување. За Благоја Маневски, освојувањето на ваквата слобода значи и препуштање на страста за сликање, на желбата за создавање дело кое ќе ја изразува таа страст.

Зоран Петровски

2

БЛАГОЈА МАНЕВСКИ

Роден 1957 во Скопје, Дипломирал на факултетот за ликовни уметности во Скопје (1986), во класат на Петар Мазев.
Адреса: Димитрија Чуповски, 80-2/7, 91000 Скопје, тел. 582-538.

Самостојни изложби:

1985 — Охрид, Титов Велес, Штип
„Експресија во слика“ (заедно со Ј. Шумковски и С. Соколовски)

Групни изложби:

Учествува на повеќе групни изложби, меѓу кои и на: IV Биенале на југословенски акварел, Карловац 1985; „Во пресрет на младоста“, Дом ЈНА, Скопје 1986; „Состојба 1986“, Дом на младите „25 Мај“, Скопје 1986; „Југословенска Документа“, Центар Скендерија, 1987; XIV Југословенско Биенале на младите, Ријека 1987; Биенале на младите, Музеј на современата уметност, Скопје 1987; Триенале на југословенски цртеж, Сомбор 1987.

БЛАГОЈА МАНЕВСКИ

Born 1957 in Skopje. Graduated from the Academy of Fine Arts in Skopje 1986.

Address: Dimitrije Ćupovski, 80-2/7, 91000 Skopje, tel. 582-538.

One-man shows

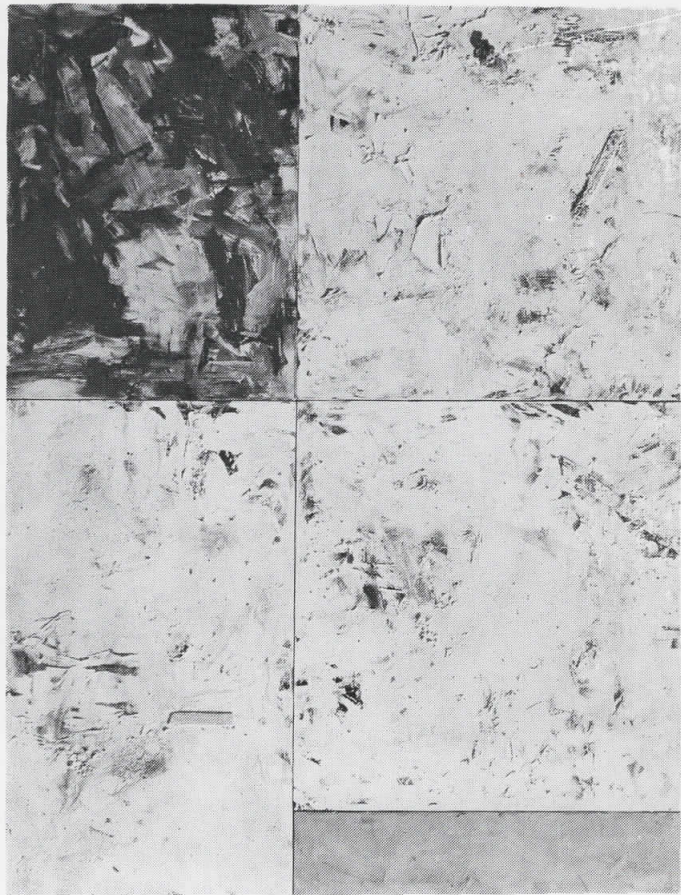
1985 — Ohrid, Titov Veles, Štip —
Expression in the Painting
(with J. Šumkoviki and S. Sokolovski).

Group shows

Participated in numerous group exhibitions; among others: 4-th Biennial of Yugoslav Watercolor, Karlovac 1985; „Encountering the Youth“, Dom JNA, Skopje 1986; „Situation 1986“, Dom na Mladite „25 Mai“, Skopje 1986; Yugoslav Dokumenta, Centar Skenderija, Sarajevo; 14-th Yugoslav Youth Biennial, Rijeka 1987; Triennial of the Yugoslav Drawing, Sombor 1987; Youth Biennial, Museum of Contemporary Art, Skopje 1987

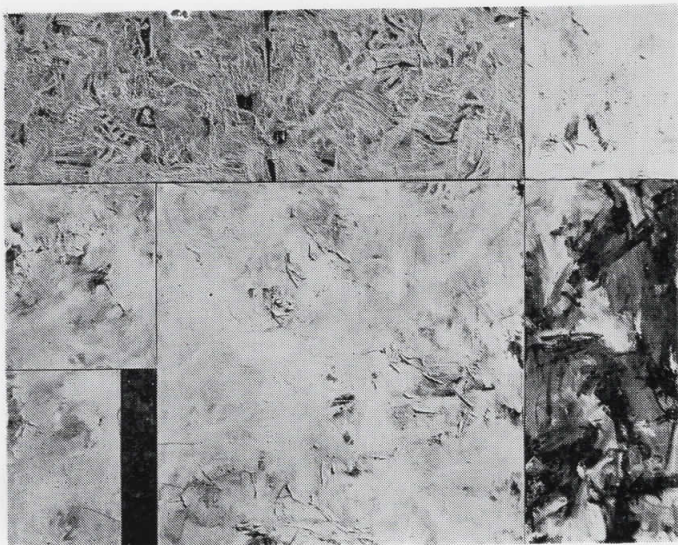
12

9

13

11

Каталог
Catalogue

1. Симултана многузвучност I, 1986
Simultaneous Polyphony 1
комбинирана техника/монтажа,
155 x 264
2. Симултана многузвучност III, 1986
Simultaneous Polyphony 3
комбинирана техника/монтажа,
173,5 x 200
3. Симултана многузвучност IV, 1986
Simultaneous Polyphony 4
комбинирана техника/монтажа,
151 x 150,5
4. Симултана многузвучност V, 1986
Simultaneous Polyphony 5
комбинирана техника/монтажа,
150,5 x 151
5. Симултана многузвучност VI, 1986
Simultaneous Polyphony 6
комбинирана техника/монтажа,
160 x 215
6. Симултана многузвучност VIII,
1986
Simultaneous Polyphony 8
масло, хартија/монтажа, 199,5 x 200
7. Симултана многузвучност IX, 1987
Simultaneous Polyphony 9
масло, хартија/монтажа, 120 x 270
8. Симултана многузвучност X, 1987
Simultaneous Polyphony 10
9. Симултана многузвучност XII,
1987
Simultaneous Polyphony 12
комбинирана техника/монтажа,
182 x 142
10. Симултана многузвучност XIII,
1987
Simultaneous Polyphony 13
комбинирана техника/монтажа,
225 x 170,5
11. Симултана многузвучност XIV,
1987
Simultaneous Polyphony 14
комбинирана техника/монтажа,
150 x 200
12. Симултана многузвучност XV, 1987
Simultaneous Polyphony 15
комбинирана техника/монтажа,
149,5 x 150
13. Симултана многузвучност XVI,
1987
Simultaneous Polyphony 16
комбинирана техника/монтажа,
150 x 202
14. Свезди и рабови I, 1986
Stars and Brinks 1
хартија, масло/монтажа, 199 x 153
15. Свезди и рабови II, 1986/87
Stars and Brinks 2
хартија, масло/монтажа, 130 x 372
16. Свезди и рабови III, 1987
Stars and Brinks 3
комбинирана техника/монтажа,
199,5 x 164
17. Свезди и рабови IV, 1987
Stars and Brinks 4
масло/монтажа, 162 x 220,5
18. Свезди и рабови V, 1987
Stars and Brinks 5
хартија, масло/монтажа 1,65 x 165,5

На корицата: Свезди и рабови V

издавач:
музеј на современата уметност
одговорен уредник:
слободанка парлиќ баришиќ
организација на изложбата
предговор и каталог:
зоран петровски
фотографии:
блаже мицевски
ликовно обликување:
стефан георгиевски
печат:
г. з. „гоце делчев“, скопје
тираж: 500

publisher:
museum of contemporary art, skopje
editor-in-chief:
slobodanka parlic barišić
organization of the exhibition
zoran petrovski
photographs:
blaže micevski
lay-out:
stefan georgievski
print:
g. z. „goce delčev“, skopje
copies: 500